

„AZ ÉLET VIZE”
FENNTARTHATÓSÁGI TÉMAHÉT
PROGRAMVÁZLAT

Készítette:

Horváth Krisztina

A témahét előzményei

Egyre nagyobb hangsúlyt kap az oktatásban a témacentrikus gondolkodásmód. Ennek kiterjesztése projektmódszer alkalmazásával lehetséges témanapok, témahetek keretei között. Megvalósításukkor a kompetencia alapú oktatás megvalósítására, egyenlő hozzáférés biztosítására és új tanulás-szervezési eljárások alkalmazására nyílik lehetőség.

A Víz Világnapjához kapcsolódóan (2019. március) készítettem el **Az élet vize** című témahét tervezetét, melynek keretében **5 napon** keresztül, tanórán kívüli foglalkozásokkal - informális, nem formális tanulási lehetőségek kialakításával- biztosítjuk a témahét céljainak teljesülését az iskola 5-6 évfolyamos tanulói számára.

Helyszín: Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola
Külső helyszínek: Bácsvíz Kecskemét, Vízmű Domb/Szabadidőpark
Részvevők: Felső tagozat, 5-6. évfolyam tanulói (100-120 diák)

Kapcsolatok:

NAT

Ember a természetben
Ember a társadalomban
Művészetek – vizuális kultúra, ének-zene
Életvitel – egészséges életmód

Kompetenciafejlesztés fókuszai:

Személyes kompetencia:

Élményszükséglet, öntevékenységi vágy, kíváncsiság, igényesség, természeti jelenségek művészi kifejezésének képessége, finom motorika.

Kognitív kompetencia:

Holisztikus szemlélet, környezettudatosság, megfigyelő-, összefüggés kereső-, összefüggés kezelő-, tudásszerző-, rendszerező, gondolkodási képesség; anyanyelvi beszéd, kommunikációs képesség, lényegkiemelő képesség, ok-okozati képesség, tanulási képesség.

Szociális kompetencia:

Együttműködés, kooperatív készség, felelősségvállalás, empátia, véleményalkotás, véleménynyilvánítás, kommunikatív képesség, tolerancia.

Munkaformák:

- kooperatív csoportmunka
- differenciáló csoportmunka
- páros munka
- frontális munka
- egyéni munka

A témahét célja:

Az eseménysorozat folyamán azt szeretnénk, hogy:

- a tanulók átfogó, globális ismereteket szerezzenek a víz jelentőségéről; tudják, mi a szerepe a természetben, az élet kialakulásában és fenntartásában,
- ismerjék meg a vizet, életünk fő elemét, mint anyagot,
- ismerjék meg Magyarország vízkészletét és Kecskemét ivóvízellátását,
- ismerjenek meg néhány irodalmi, zenei illetve képzőművészeti vízzel kapcsolatos alkotást, mint a víz szépségének, erejének kifejezőit,
- a tanulóinkban tudatosítsuk, környezetvédelmi szempontból mennyire fontos szerepe van a víznek.

A megismerés fő forrása: a gyermek tapasztalata, érdeklődése. A tervezett foglalkozások sokasága nem csak az ismeretek átadásáról szól, hanem aktivizálja és rendszerezi a tanulók meglévő ismereteit, kreatív gondolkodásra készíti, az élményszerű és a játék közben szerzett tudás elveit alkalmazza.

A projekt megvalósítása során a következő képességeket szeretnénk fejleszteni:

- tudatosuljon a tanulóinkban, hogy a víz érték, óvjuk tisztaságát
- a környezettudatos gondolkodásmód
- az információ-gyűjtés és szelektálási készség
- a megszerzett ismeretek lényegének kifejezése szóban és képen
- a tanult, illetve gyűjtött anyag emlékezetben tartása és felidézése
- a kreativitás és esztétikai érzék fejlesztése
- a vizek szépségének, erejének, több arcának tudatosítása és átélése az irodalom, a zene, a képzőművészet nyelvén.

Hétfő III. 18.	Kedd III. 19.	Szerda III. 20.	Csütörtök III. 21.		Péntek III. 22.
Előkészítés, osztályok tájékoztatása, felkészítése a témahétre tanórai keretek között (osztályfőnöki órák - tájékoztatás szakórák: anyaggyűjtés)	2*45 percben modulok	2*45 modulok	2*45 percben modulok	4*45 Bácsvíz, külső helyszín	A VÍZ VILÁG-NAPJA Témahét lezárása: iskolai flashmob, produktumok bemutatása (kiállítás, save water- save life performance, installációk, tablók) osztály keretekben: lezáró beszélgetések, értékelések – teljes vertikumban
	2*45 percben modulok	2*45 percben modulok	2*45 percben modulok		
	1*45 perc napzáró értékelések, beszélgetések osztálykeretben / ebédeltetés rotációban				

Tervezett modulok/informális-nem formális tanulási lehetőségek:

- 1.) Angol/német szabadulószoza: **Water of life** –angol/német nyelven (2*45 perc)
- 2.) Drámafoglalkozás: **Víz – TE mindig megengedheted magadnak / Élünk vagy visszaélünk** (2*45 perc)
- 3.) Természettudományos kísérletek:**HkettőO** (2*45 perc)
- 4.) Kreatív blokk: **Vízvilág** - művészetek és a víz (irodalom/rajz/fotó/zene)- (2*45 perc)
- 5.) **Viziolimpia**- sportjátékok vizes közegben (2*45 perc)
- 6.) **Víz-kvíz** - Bácsvíz meglátogatása (4*45 perc)

Tervezés:

Foglalkozás megnevezése	Helyszín	Diák létszám	Bevont szakemberek
Water of life	Lőtér-konyha (technika miatt)	8-10 fő	nyelvtanárok) -2 fő
Víz- Te mindig megengedheted magadnak!/Élünk vagy visszaélünk modul	Drámaterem	15-20 fő	dráma/tánc tanár - 2 fő
HkettőO modul	Természettudományos terem	15-20 fő	Természet ismeret tanár(ok) – 2 fő
Vízvilág komplex modul	3 tanterem+külső helyszín	4*10 fő	Magyar/rajz/ének/média tanár- 4 fő
Viziolimpia modul	Tornaterem/udvar	15-20 fő	testnevelés tanárok- 2 fő
Víz-kvíz-BácsVÍZ külső modul	Külső helyszín	15-20 fő	külső előadó+kísérő tanár1+2 fő
Összesen: 6 modul	7 belső+2 külső helyszín	100-120 diák	14 tanár + 1 előadó

Anyagok, eszközök:

A foglalkozásokhoz az anyagokat, eszközöket a foglalkozást tartó pedagógusok biztosítják. A témahét előtt az előkészítés során felmérjük a kollégák, anyag/eszközigényét. Speciális anyag/eszköz szükséglete és költségigénye a szabaduló szobának van (széf, lakatok, webkamera..stb).

Víz- Te mindig megengedheted magadnak!

modulvázlat

Tanulási terület: tudatos környezetvédelem, mértékletesség, pazarlás elkerülése.

Csoport: 15-20 fő, kezdő csoport

Időtartam: 2x45 perc

Fókusz: A víz védelme

Tevékenység, időbeosztás	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
<i>1. Ráhangolás -5 perc</i>			
Ismerkedés – névjáték Köralkotás- ki hány pohár vizet iszik naponta? A lehető leggyorsabban kell kört alkotni, úgy, hogy az óramutató járásával megegyezően növekedjenek körben a számok (a játékvezető a kiinduló pont)	Együttműködés, ráhangolás	csoportmunka	
<i>2. Séta az esőben - 5 perc</i>			
1-2-3-4-5 tempójú séták tetszőleges váltakoztatással. Sétálg - a séta alatt az instrukcióknak megfelelően haladj (játsz el azérzéseid) STOP-ra válj szoborrá és mutasd az érzéseid. Sétálg úgy, mintha: - nagyon szomjas lennél, és tudod, hogy nincs vized/innivalód - mintha vízben járnál/úsznál mozognál - már hallod, hogy dörög, villámlik félsz a vihartól...és még bőrig ázol - növény lennél, aki nem kap elég vizet és hervad - iszol, és rájössz, hogy koszos/bűdös volt az ivóvíz.	Együttműködés, egymásra figyelés, érzékenyítés		
<i>3. Ments meg a vizet, ment meg az életet! (20 perc)</i>			
A játékvezető ismerteti a résztvevőkkel, hogy van egy gonosz (segítő pedagógus), aki a világ ura akar lenni. Azt tervelte ki, hogy elvonja az emberektől és a világtól a vizet és minden olyan kincset, amit a víz tart életben, víz által működik – ezáltal akarja fenntartani a hatalmát. Ezt követően a gyerekekkel közösen kitaláljuk, mik azok a kincsek (pl. felhők, tengerek, források, növények,	Együttműködés, egymásra figyelés, érzékenyítés		

<p>vizierőmű...., amit el fog lopni a gonosz) Az általuk megnevezett kincseket, melyet ellop a gonosz (segítő), kitesz a terem egyik felébe és „nagyképűsködik”, hogy ő lesz a világ ura. A játékvezető bátorítja a gyerekeket, hogy szerezzék vissza a gonosztól a kincseket:mentsék meg a vizet, mentsek meg az életet. A gyerekeket felsorakoztatja a terem másik végében és elindítja őket, hogy közösen megszerezzék a kincseket. De előtte varázslattal segít a gyerekeknek , és elmondja, hogy mire szolgál a varázslat: haladni csak akkor tudnak, ha a gonosz háttal van. Ha szembe fordul mozdulatlanra kell válniuk, mert így láthatatlanok és nem veszi őket észre a gonosz. Ha vki megmozdul és a gonosz észreveszi jégszoborrá változtatja. A jégszobrokat megszabadíthatják a társaik, ha szobor alakban felemelve visszaviszik az indulási pontra, ahol „kiolvad” és újra indulhat a társakkal együtt a kincsek megmentéséért. A játéknak akkor van vége, ha a gyerekek az összes kincset együtt visszaszerezték és a társaikat is kimentették a gonosz barlangjából.</p>			
<p>4. Narráció - 5 perc</p>			
<p>Kijutás a gonosz országából.....a gonosz észrevette, hogy elrabolták a kincset, igyekszik elkapni és utolérni a csapatot és hogy nehezítse az útjukat a mocsár felé tereli őket.</p>			
<p>5. Csoportalakítás –a menekülés kulcsa: a dihidrogén monoxid-5 perc</p>			
<p>A játékvezető a csoport megmentésére siet. Elmeséli, hogy innen csak úgy tud gyorsan kimenekülni a csoport, ha vízzé, azaz aquavá alakulnak. A kezemben a H és az O vegyjele....akiknek egyesülniük kell, hogy dihidrogén-monoxidokká: H₂O-vá, azaz vízzé alakuljanak . A víz Színtelen, szagtalan, íztelen, folyékony kémiai anyag,mikroorganizmusoktól mentes állapotban olvadáspontja 0 °C, forráspontja 100 °C . A földön vannak lapok, amin a víz vegyjelének alkotói vannak. Egy csapat 3 emberből áll, 1-1 alkotóelemet tartalmazó papír mutatja, hogy megvan az egység</p>	<p>csoportalakítás</p>		<p>H 2 O kártyák</p>
<p>6. Mocsárjárás - 10 perc</p>			
<p>A 3 db A/4-es H/2/O-s papírlapok (melyet csoportalakításra használtunk) segítségével kell a csapatoknak átkelni a mocsáron (meg</p>	<p>ügyesség, mozgáskoordináció</p>	<p>csoport munka, váltóverseny</p>	<p>csapatonként 3 db A/4-es papírlap</p>

tenni a kitűzött távot) úgy, hogy csak a papírlapokra lehet lépni.			
<i>7. Narráció- szerepjáték -5 perc</i>			
Mikor átkeltek a gyerekek a mocsáron egy médiastáb –Produkción Iroda (játékvezető+ segítő) képviselője várja őket a gyerekeket A média megtudta, hogy milyen szenzációs csapat indult a gonosz ellen, és megmentette a vizet, megmentte az életet. A média felkéri a csapatot, hogy dolgozzanak együtt annak érdekében, hogy minél szélesebb körben eljusson az emberek számára, hogy mennyire fontos a víz védelme. Egy dokumentumfilm forgatására kéri fel a csoportot. A film kapcsán annyi megkötése van a stábnak, hogy a film narrációs hanganyaga: Lehoczky János: A vizek fohásza c. verse legyen. A staff felosztása, a stáb munkacsoportjainak alakulását a csapatra bízta a Produkciós Iroda	együttműködés, csapatalkítás, feladatfelosztás		Mikrofon Lehoczky János: A vizek fohásza c. vers (1. sz melléklet)
<i>8. A „film” leforgatása- 15 perc</i>			
Tabló és vagy 2-3 perces jelenet/ létrehozása a versre	kreativitás, tábló, kiscsoportos improvizáció versre,		
<i>9. Produkciós Iroda-10perc</i>			
A csoport a „filmet” elviszi a Produkciós Irodába és lejátszák a stábnak. A Stábnak nagyon tetszik. Elismerő oklevelet osztanak ki a gyerekeknek és megmutatják a tavaly felkért csoport munkáját, aki pantomimjátékkal hívta fel az emberek figyelmét arra, hogy óvni védeni kell a föld vízkészletét.			Oklevelek, Film: https://www.youtube.com/watch?v=2hCnc_5n5CE
<i>10. Lezárás- szerepből kilépés-értékelés - 10 perc</i>			
A történet tanulságának megfogalmazása a gyerekek által. Hogy érezték magukat. A			

1. sz. melléklet

Lehoczky János:A vizek fohásza

Vándor, ki szomjadat oltod forrásom vizével
vigyázz reám!

Én hűsíttem arcodat forró nyári napsütésben,
én frissítem fáradt testedet vándorútjaid
után.

Csobogásom nyugtatja zaklatott lelkedet,
hajjaim tánca bűvöli tekintetedet.

Poros gúnyádat tisztítom,
egészséged őrzöm.

Szépítelek, gyógyítalak,
üdítelek, vidítalak.

Erőmmel hajtod gépedet, malmodat.

Tartom csónakodat, hordozom hajódat.

Általam sarjad vetésed,
én küldök termékeny esőt
szikkadt kertjeidre.

Ott búvok édes gyümölcsseidben,
a nádasok illatában rejtezem,
barlangok mélyén, erdők rejtekén,
sziklák között, csúcsok fölött,
posványban, sodrásban,

rám találsz. Az élet bárkáit ringatom.

Othonaként velem érez megannyi lény,
úszó, lebegő állat, lengedező növény.

Kusza hínár, tündérlő virág,
meglepő, eleven vízivilág.

Remélő ikra, játszi poronty,
leső harcsa, óvatos nyurga ponty.

Bölcső vagyok,
folytonos születés csöndes színpada.

Kezdet vagyok, a földi élet ősanija.

Változás vagyok, végzet vagyok, a pillanat
méhe.

Állandóság vagyok, szüntelen harcok
békévé összegződő reménye.

Szelíd forrásként becézhetsz,
érként, pataként kedvelhetsz,

folyamként köszönthetsz.

Megmosolyogsz tavaszi pocsolyákban,
üdvözölsz berekben, limányban,
lidérces lápon, keserű mocsárban.

Csepp vagyok és óceán.

Tomboló vihar és szivárvány,
búvópatak és szökőár,
felhő és kút.

Ismersz, mint szigorú jéghegy, zord
jégvilág,

mint lenge hópehely, tréfás jégvirág,
illanó pára, gomolygó zivatar.

Vízesés robaja, hullám moraja,
cseppkő csöppenése, veder csobbanása,
eső koppanása, véred dobbanása.

Kék vagyok, mint a tenger,
fénylő, mint a csermely,

szőke, mint a folyó,

zöld, mint a tó,

fehér, mint a hó.

Feszítő gőz vagyok, tanulj meg tisztelni!

Csikorgó fagy vagyok, tanulj meg kibírni!

Aranyhíd vagyok, tanulj meg csodálni!

Örvény vagyok, tanulj meg vigyázni!

Buborék vagyok, tajték vagyok,
szeretned kell!

Hűsítő korsó vagyok,

heves zuhany vagyok,

élvezned kell!

Tükör vagyok, arcod vagyok.

Hullám és híd, part és a víz.

Erő és báj, folyó és táj,

úszás és merülés,

áldás és könyörgés,

értened kell!

Víz vagyok.

Őrizned kell!

Élünk, vagy visszaélünk?

Tanulási terület: tudatos környezetvédelem, mértékletesség, pazarlás elkerülése.

Csoport: 15-20 fő, kissé már jártasak a drámajátékokban

Időtartam: 2x45 perc

Fókusz: Mit tehet/tesz egy közösség a mértéktelen papír- és vízfogyasztás ellen?

Bemelegítés: találkozások testérintéssel, járás-utánzás játékok

Tanári narráció

Csattiváralja városi önkormányzata rendkívüli ülésén fogunk részt venni. Téma: a városi víz- és energiafogyasztás problémái, valamint a mértéktelen papírhasználat csökkentése a munkahelyeken. Ez egy bizottsági ülés, ahol a város különböző munkahelyeinek képviselői tehetnek javaslatokat a megoldásra. Az asztalokon már ott vannak a névtáblák, nézzétek végig őket, mindenki válasszon egy foglalkozást, és üljön a helyére!

Szerepválasztás

(Iskolaigazgatók, óvodavezetők, hivatalok képviselői, diákönkormányzat vezetők, művelődési házak képviselői, művészeti intézmények vezetői, stb.)

Egészítsétek ki a névtáblákat: név, munkában eltöltött évek száma, munkájának legkedvesebb része.

Tanár szerepben/ a jegyző:

Kérem önöket, hogy megfontoltan tegyék meg javaslataikat! A város polgármesterasszonya szigorítani akarja az intézményeknek eddig juttatott papír- és irodai munkaanyagok mennyiségét, valamint csökkenteni szeretné az intézményekben a vízfogyasztást azzal, hogy csak a nap bizonyos óráiban lesz víz! Nagy bajban van városunk, rengeteget költünk ezekre az energiákra, feltétlen intézkedni kell! Polgármesterasszony szerint nagy a pazarlás városunkban! Ha nincs jobb javaslatuk, akkor a szigorú csökkentés lép életbe jövő hónap elsejétől! Kérem, mondják el véleményüket! Tudom, felkészültek erre az ülésre, és valószínűleg sok a mondanivalójuk, és sokan is vagyunk, ezért a mondanójukból válasszanak ki 3 mondatot, és azt mondják el itt a fórum előtt! Hogy jól meggondolják mi lesz az a három mondat, ezért kapnak 3 percet, hogy kiemeljék a jegyzeteikből a 3 legfontosabb dolgot!

Egyéni munka, mindenki ír 3 mondatot!

„Kérem, mondják el javaslataikat!” /A hozzászólások. Mindenki három mondat szerepben./

Jegyző: „Nagyon sokszínű gondolatok ezek, és érezhetően, mindenki a saját területe érdekeit védi. Az is látszik, hogy gondok vannak, és önök is látják a pazarlást. Ezért kérem, most kiscsoportokban dolgozva, az azonos munkahelyek képviselői beszéljék meg a közös javaslatot! Kérem, hogy videó-bejátszásokkal igazolják, hogy milyen problémák vannak már jelenleg is a munkahelyeken a papír- és vízhasználat körül!”

Kiscsoportos felkészülés/ beszámoló, bemutató nagycsoport előtt (A videó-jelenetekben a kiscsoport tagjai szerepelnek!)

Jegyző, tanár szerepben: „Ki használ több papírt? Ki pazarol több vizet? Kiktől nem lehet semmiképpen megvonni ezeket a dolgokat? Hol és hogyan lehet szorításokat bevezetni?”

Fórum színházas formában vita a csoportok választott képviselői között. Érvek és ellenérvek. A csoport tagjai időt kérhetnek, képviselőjüket tanácsokkal láthatják el. Ha elfogadják valaki érvelését, azt a jegyző rögzíti egy nagy csomagolópapíron. A vita végén felolvassa az eredményt: lett-e konkrét javaslat, miben jutottak megegyezésre, mi maradt nyitva!

Jegyző: A vitát berekesztem, a véleményt továbbítani fogom! Legközelebbi ülésünkön ismertetem a polgármesterasszony válaszát! Viszontlátásra!”

Tanári narráció: Az ülés végén bekapcsolják az ülés résztvevői a mobiltelefonjukat. Mindenkit hív valaki: a családból valaki, a munkahelyéről, egy barát, egy újságíró, a televízió képviselője, a szerelme...stb. Mindenki telefonál. Hallgassuk meg, miket mondanak! A téma kapcsolódhat az ülésen elhangzottakhoz, de lehet más téma is. Az a kérésem, hogy ügyeljete arra, hogy derüljön ki, kivel beszélsz! Mindenki egy percet kap!

Záró vélemények szerepben.